

stichting **Tijdig**

JAARVERSLAG
-Verkennen en Kwartiermaken-
juli 2022

Stichting Tijdig wordt o.a. gesteund door

Edmond Beel Stichting

Fam. Hendrix

VOORWOORD

1. MISSIE, VISIE & DOELSTELLING	5
2. Op weg naar het post-coronatijdperk	7
2.1 Inleiding	7
2.2 Positieve gezondheid en de dimensie zingeving	7
2.3 Presentie theorie	10
2.4 Break-out Team	12
3. VERKENNEN & KWARTIERMAKEN	13
3.1 Uitgangspunten in de praktijk	13
3.2 Eerste en tweede lijns initiatieven	14
4. CONCLUSIES EN VOORNEMENS	25
4.1 Inleiding	25
4.2 De invloed van Covid -19 op het werk van de bezochte initiatieven	25
4.3 De behoeften van nu en de toekomst	25
4.4 Kansen en prospects	26
4.5 Het onderscheidende vermogen van Tijdig	28
4.6 Conclusies en voornemens	29
4.7 Vooruitblik	30
5. VERSLAG STAKEHOLDERSBIJEENKOMST 10 JUNI 2022 (BIJLAGE)	32
5.1 Evaluatie initiatieven	32
5.2 Gemist	36
5.3 Onderscheidend vermogen	36
5.4 Conclusies	36

VOORWOORD

Voor u ligt het Jaarverslag juli 2022 van de stichting Tijdig. Op 1 juni 2021 werd de stichting opgericht en misschien was u 1 oktober van dit zelfde jaar te gast op onze startconferentie.

Vanaf 1 september 2021 zijn onze medewerkers Petra Ritzen en René Haustermans als verkenners/kwartiermakers voortvarend aan de slag gegaan. In de afgelopen 10 maanden hebben zij 59 oriënterende gesprekken gevoerd met evenzovele organisaties en initiatieven op het gebied van sociale en diaconale activiteiten. Immers Tijdig ziet het als haar taak om dit soort initiatieven te stimuleren en te faciliteren en te verbinden met elkaar. Zo ongeveer als de Dienst Kerk en Samenleving (DKS) dat in het verleden deed.

De gevoerde gesprekken geven, zoals u kunt lezen, een goede indruk van de behoeften die er leven aan begeleiding en ondersteuning. Vaak bleek in het gesprek een nood die om onmiddellijke ondersteuning vroeg. Tijdig kon zich meteen bewijzen. In mei schreven de medewerkers een Tussenevaluatie. Op de stakeholdersbijeenkomst van 10 juni jl. waren vertegenwoordigers bij elkaar van de vijf organisaties die aan de wieg stonden van Tijdig, te weten het Kansfonds, het Bisdom Roermond, de Edmond Beel Stichting, de Hendrixstichting, familie Hendrix uit Weert en Actioma. Zij wilden de lacune die de Dienst Kerk en Samenleving achterliet opvullen en steunden Tijdig het eerste jaar financieel en moreel.

De deelnemers van deze stakeholders bijeenkomst bevestigden wat bestuur en medewerkers al geconcludeerd hadden:

Tijdig heeft bestaansrecht en moet de kans krijgen en nemen om haar doelstelling waar te maken. Het verslag van de stakeholdersbijeenkomst vindt u als bijlage op pagina 32. Het bestuur voelt zich door de stakeholders bijeenkomst bevestigd en gemotiveerd om, na de verkennende fase nu over te gaan tot het verwekelijken van de doelstelling van Tijdig. Wij willen dat om te beginnen doen voor een periode van vier jaar. De financiën daarvoor willen we op drie manieren verwerven: door fondswerving, eigen inkomsten en subsidies. Wij hopen dat dit Jaarverslag met name ook nieuwe geldschieters motiveert om ons financieel te ondersteunen. Maar moge ook vele betrokkenen zich erdoor uitgenodigd voelen contact op te nemen en met ons komen tot een goede samenwerking.

Het is met trots dat het bestuur van Tijdig u dit Jaarverslag aanbiedt. Veel van wat in de Tussenevaluatie stond hoefde voor dit Jaarverslag niet gewijzigd te worden. Zo leest u in hoofdstuk 1, 2 en 3.1 de missie/visie en doelstellingen van Tijdig en de inspiratiebronnen van waaruit wij werken. In hoofdstuk 3.2 vindt u een overzicht van de gesprekken die de medewerkers voerden. In hoofdstuk 4 staan de conclusies en worden voornemens uitgesproken voor de komende vier jaar.

Wij hopen dat dit Jaarverslag velen zal stimuleren tot een vruchtbare samenwerking.

Het Bestuur van stichting Tijdig
*Astrid verblakt, Wim van Meijgaarden,
Roel Hekking & Peter Korten*

1. MISSIE, VISIE & DOELSTELLING

Stichting Tijdig stimuleert en faciliteert sociaal maatschappelijke initiatieven tot in de kleinste haarvaten van Limburg.

Oprichting

Stichting Tijdig is opgericht in 2021. De directe aanleiding was de leemte die was ontstaan na de opheffing van de Dienst Kerk en Samenleving van het Bisdom Roermond in 2018. Het maatschappelijke veld in Limburg miste hierdoor een belangrijke verbindende schakel, sparringspartner en vraagbaak.

Door het wegvallen van deze verbindende factor, dreigden de vele maatschappelijke en diakonale initiatieven solitair te gaan opereren. Stichting Tijdig wil de ontstane leemte opvullen.

Missie

Om mensen gaat het, dat zij tot hun recht kunnen komen. Samen bouwen we aan een toekomst waarin niemand alleen voor zichzelf, maar allen oog hebben voor elkaar en er voor elkaar zijn. We nemen daarbij de veerkracht in de kwetsbaarheid van mensen als uitgangspunt.

Visie

In de snel veranderende samenleving is het onze opdracht om de gevolgen hiervan op sociaal en maatschappelijk vlak te signaleren en te interpreteren. Vanuit de dialoog met de samenleving, met de sociale leer als uitgangspunt, dragen we bij aan het samen leven.

Doelstelling

Stichting Tijdig stimuleert en faciliteert maatschappelijke initiatieven tot in de kleinste haarvaten van Limburg. En vindt haar inspiratie in de Rooms Katholieke sociale leer. De activiteiten van stichting Tijdig worden door fondsen gefinancierd.

*“Volwassenen denken vaak dat het organiseren van feesten voor jongeren niet belangrijk is. Maar dat is het wel! We komen daar misschien wel onze toekomstige partner tegen, hoe belangrijk is dat?!”
Timo, The Breakfast Club*

Tijdig in de praktijk

Begin 2020 werden we geconfronteerd met COVID-19 en de gevolgen ervan. Onze samenleving werd stilgelegd en ontwricht. Denk maar aan al die vrijwilligers die ook in Limburg niet zo maar hun oude werk zullen oppakken. Onderliggende problemen werden door de pandemie blootgelegd. Juist op dat moment ontstond er grote behoefte aan verbinding, stimulans en herbronning. Ook de oorlog in Oekraïne daagt ons uit om te zoeken naar waar het in onze samenleving daadwerkelijk om gaat.

Stichting Tijdig verwijst in haar naam naar de redevoering "Tijdig" van Dr. Poels, die zich al in het prille begin van de 20e eeuw sterk maakte voor een menselijke samenleving, zonder armoede, uitsluiting en eenzaamheid. Zijn opvattingen waren geworteld in de sociale leer van de Katholieke Kerk, die ontstaan was als antwoord op de sociale problemen aan het einde van de 19e eeuw. Poels sloot 'tijdig' aan bij de vragen van zijn tijd.

Ook stichting Tijdig voelt zich gevoed en gesterkt door de Katholiek sociaal leer, waaruit mettertijd een sociale manier van denken is ontstaan die nog steeds actueel is. De katholieke sociale leer kent vier centrale waarden: personaliteit, solidariteit, subsidiariteit en de bonum commune. Deze basiswaarden zijn de fundamenten en perspectieven die stichting Tijdig wil vertalen naar deze tijd.

Het missionaire zit daarbij voor ons in een inclusieve benadering van de maatschappij, waarin iedereen recht heeft op volwaardige deelname. Zo staat het in onze missie.

Stichting Tijdig wil daarbij de liefde voor de naasten, de rode draad van de sociale leer, omzetten in daden om zo het menselijke zichtbaar maken in de wereld om ons heen. Tijdig doet dat door sociale initiatieven te faciliteren en te stimuleren, van grote organisaties tot kleine burgerinitiatieven.

Hierbij kijken wij hoe wij vanuit het zingevend kader, aanvullend kunnen zijn op dat wat het maatschappelijke kader al te bieden heeft.

Want stichting Tijdig biedt... raad, zin en daad!

*"Toen we tijdens de rondleiding bij de relik van pater Karel stonden, vertelde de jongen dat zijn moeder hem had gevraagd pater Karel opnieuw te bedanken. Na haar gebeden aan hem was hij namelijk geboren."
George Dölle, PAKKA!-Project*

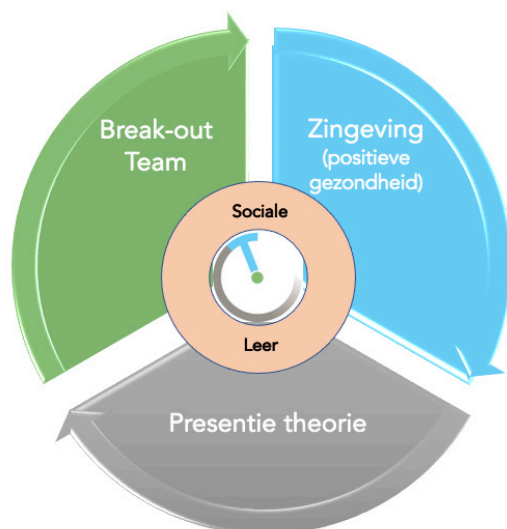
2. OP WEG NAAR HET POST-CORONATIJDPERK

2.1 Inleiding

De coronapandemie heeft ook problemen die er al waren blootgelegd. Hoe kan Tijdig de sociaal maatschappelijke initiatieven ondersteunen en een concreet antwoord geven op de diverse problemen die blootgelegd zijn door de coronacrisis? We zien, door deze gedwongen pas op de plaats, barsten ontstaan in onze 'systeemwereld'? En daar doorheen zien we, zo lijkt het, tevoorschijn komen waar het écht om gaat. Hoe brengen we dit proces aan het licht en hoe delen we de gevonden inzichten?

Daarbij gaan we op zoek naar breder gedragen ideeën in onze huidige samenleving, waarbij de **VIER CENTRALE WAARDEN** vanuit de **KATHOLIEKE SOCIALE LEER: PERSONALITEIT, SOLIDARITEIT, SUBSIDIARITEIT** en **BONUM COMMUNE** ons fundament zijn.

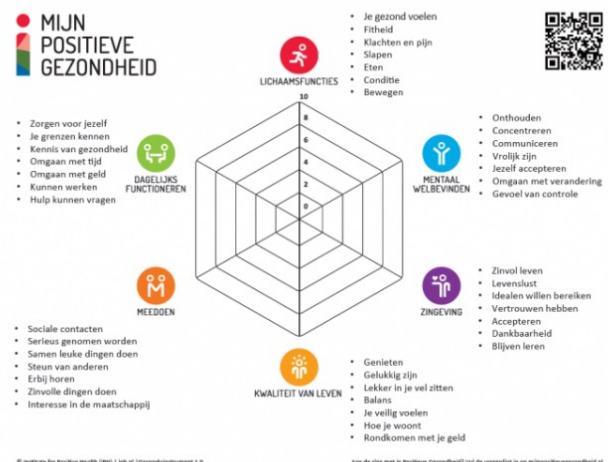
Wij sluiten ons vervolgens aan bij de volgende drie eigentijdse inspiratiebronnen, te weten:

2.2 Positieve gezondheid en de dimensie van zingeving

Dr. Machteld Huber heeft een nieuwe, holistische kijk op gezondheid geïntroduceerd, waarbij gezondheid niet langer louter gezien wordt als afwezigheid van ziekte. Gezondheid is volgens haar een dynamische manier van zijn, waarbij mensen zich veerkrachtig aanpassen aan wat zich voordoet en daarbij zo veel mogelijk de eigen regie voeren om zo te komen bij wat hun leven echt betekenisvol maakt.

Uit onderzoek blijkt dat mensen gezondheid invullen vanuit zes dimensies. Dat zijn: kwaliteit van leven, meedoen, dagelijks functioneren, lichaamsfuncties, mentaal welbevinden én zingeving. Met behulp van een spinnenwebdiagram, waarin de zes dimensies geplaatst zijn, kunnen mensen hun eigen gezondheid in kaart brengen.

Ook kan dit spinnenwebdiagram worden ingezet als opmaat naar een (breed) gesprek over gezondheid en welzijn. In de provincie Limburg wordt op veel terreinen met dit model gewerkt.

De dimensie van zingeving

De zingevende dimensie blijkt volgens Machteld Huber: 'de sterkst gezond makende kracht' (Bron: Volkskrant, 23 november 2020).

Met name als het gewone leven niet langer vanzelfsprekend is.

Het stellen van zingevende vragen blijkt echter niet vanzelfsprekend in onze snelle samenleving die vraagt naar concrete en meetbare resultaten, met afvinklijsten en garanties.

Stichting Tijdig herkent, als expert op het gebied van zingeving, het belang maar tegelijkertijd ook de handelingsverlegenheid in dezen. Daarom willen wij in co-creatie met de initiatieven in Limburg, handvatten ontwikkelen om de zingevende dimensie concreet vorm te geven.

Essentiele aspecten bij communicatie over zingeving zijn:

- a) De zoektocht naar waarden die ons leven zin geven.
- b) Ruimte voor zaken die geen 'snelle oplossing' kennen; ook ruimte voor de zogenaamde 'trage vragen'. Voor zaken die intense gevoelens op kunnen roepen. Ruimte voor pijn die er soms doodeenvoudig is.

c) Oog hebben voor tegenstrijdige gevoelens en behoeften. Binnen deze ambivalentie ruimte geven aan meer en minder gewenste delen van het eigen verhaal.

d) Aandacht geven aan datgene waar we geen woorden voor hebben; aan mysterieuze ervaringen die voorbij gaan aan de feiten en onze ratio te boven gaan. Dat vraagt moed, openheid, creativiteit en verbeeldingskracht. Verhalen, ook de 'grote verhalen', rituelen en metaforen kunnen nieuwe perspectieven openen, om anders naar onszelf, de (a)(A)nder en de wereld te kijken.

*"Vaak is een luisterend oor al genoeg om iemand te ondersteunen tijdens moeilijke momenten in het leven, bijvoorbeeld wanneer je echtgenoot gaat dementeren. Die onderlinge band blijft, soms tot aan de dood. Dan nemen de Sieskes elk een witte roos mee, bij het afscheid."
Mary-Lou Jessen, De Sieskes.*

Zinvolle gesprekken

Kunnen gaan over datgene wat écht belangrijk is in mijn leven en waarvoor ik 's ochtends mijn bed uit wil komen.

En niet alleen over allerlei praktische zaken of datgene wat ik moet doen om mijn ouders, partner of baas tevreden te stellen.

Ruimte geven aan datgene wat soms pijn blijft doen en waarmee ik het maar moet zien uit te houden. Waarbij betekenis geven aan de ervaringen houvast en inspiratie kan bieden.

En niet alleen kijken naar hoe de pijn, liefst zo snel mogelijk, is 'op te lossen'. Kennen daarbij ook geen: 'Sorry, maar dan kunnen we niks voor u betekenen.'.

Kunnen gaan over hoe iemand/ een gebeurtenis mijn kijk op de wereld kan veranderen of aanvullen; mij meerdere waarheden kan laten zien.

En niet alleen over het helder en duidelijk, maar daarmee soms ook star, vasthouden aan mijn bestaande denkbeelden.

Ruimte geven aan ervaringen waarvoor ik soms geen woorden heb, bijv. wat het verlies van mijn moeder met me doet terwijl ik door corona nauwelijks afscheid van haar kan nemen. Over de muziek dat dt wél aan kan raken.

En niet alleen over welke uitvaartondernemer mij kan helpen bij haar begrafenis.

Met onze aandacht voor zingeving willen we bijdragen aan het versterken van veerkracht, zelfredzaamheid en vitaliteit van de Limburgers. En tegelijkertijd vergroten we hun samenredzaamheid. Zo kunnen mensen ervaren dat ze er toe doen. Daarbij staat Tijden uitdrukkelijk open voor mogelijke verbondenheid aan een transcendente dimensie en willen wij ook ondersteunen bij het desgewenst vormgeven van deze verbondenheid.

*“Na diverse bezoeken die op niets uitliepen,
bezochten we op een dag samen
een ontmoetingsplek waar
ook een naaimachine stond.
Mevrouw begon ineens te stralen
en gaf aan heel graag te willen naaien!
Dat is ze vervolgens gaan doen
en ze komt er nog steeds.
Dat zijn de bijzondere momenten,
waar ik blij van word.”
Ingeborg - Presentiewerk Maastricht*

2.3 Presentie theorie

In onze concrete werkpraktijk, werken we graag vanuit de presentie‘methode’ van Andries Baart. Het gaat hierbij niet zozeer om de focus op het verhelpen van problemen, maar om het realiseren van een bevredigende verhouding tot het leven (Baart, 2001).

De presentiebeoefenaar stemt vanuit een open blik af op wat de ander nodig heeft en is present zoals de ander dat behoeft.

Presentie werkt vanuit een holistische benadering waarbij erkenning, waardering en begrip voor de ander essentieel zijn en er sprake is van gelijkwaardigheid.

De 3 pijlers van Presentie zijn:

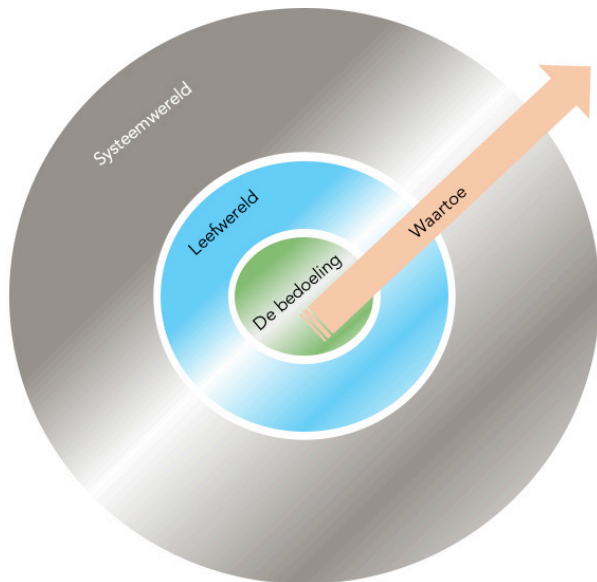
- I Relationeel werken: ontvanger, gever, organisatie en systemische kaders.
- II Praktische wijsheid.
- III Kwaliteitsbewustzijn cultiveren: de praktijk blijvend bevragen, afwegen en onderzoeken.

Hierbij speelt ‘finaliseren’ een grote rol: de focus op de ‘waarde’ of het ‘goed’ waar het ons uiteindelijk om te doen is. Datgene waar we uiteindelijk op uit zijn, raakt echter regelmatig verloren in de ‘systeemwereld’. Deze hebben we oorspronkelijk gecreëerd als hulpmiddel om onze ‘waarden’ een plek te geven in de leefwereld om ons heen. Maar de systeemwereld is de waarden-wereld gaan overheersen. Startend vanuit de systeemwereld en eindigend bij de bedoeling (de waarden) denken we ‘de verkeerde kant op’.

In 'Verdraaide organisaties - terug naar de bedoeling' herkent ook Wouter Hart dit in de volgende drie cirkels:

- **de systeemwereld**, de wereld van regels, protocollen en prestatie indicatoren,
- **de leefwereld**, de waardecreatie tussen mensen in het hier en nu,
- **de bedoeling**, daar waar het uiteindelijk om te doen is.

Bij 'finaliseren' denken we juist andersom: we starten bij de bedoeling. Dit stuurt ons handelen in de leefwereld, om pas tot slot te kijken wat er in de systeemwereld moet worden ingericht. De sturing ligt bij de mensen en bij de waarden die het fundament vormen van hun leven.

Deze uitgangspunten zien we in de basis van elk Tijdig-contact met de initiatieven in Limburg waarbij mensen er voor elkaar willen zijn, terug.

Daarmee vormt de presentietheorie een belangrijke inspiratiebron voor onze 'methodische begeleiding'.

"Jef kreeg tijdens de coronalockdown 's avonds laat een telefoontje van een oudere dame uit de buurt: 'ik zie het niet meer zitten, voor mij hoeft het niet meer'. Hij ging meteen naar haar toe en bleef met haar praten tot in de vroege ochtend... Enige tijd later zag hij haar over straat lopen en liet ze hem trots haar nieuwe coupe zien, na een bezoek aan de kapper. Zo wil Jef er voor de buurt zijn."
René Suijkerbuijk, Burgerkracht de Pijler

2.4 Break-out Team

Positieve Gezondheid en presentie inspireren ons in het werk van Tjdig. Maar op weg waar naartoe? Hoe ziet het 'post-coronatijdperk' eruit?

Bij deze vragen helpt ons het 'Break-out Team' (www.breakoutteam.nl). Deze groep van 25 onafhankelijke denkers en doeners, heeft een actieve achterban van 1000 mensen en een gezamenlijk bereik van 2 miljoen mensen. Het team bestaat o.a. uit initiatiefnemer Jan Rotmans, hoogleraar transitiekunde en duurzaamheid en Bob de Wit, professor of Strategic Leadership bij de Nyenrode Business Universiteit.

Het Break-out Team denkt na over de weef-fouten in ons huidige systeem en onderzoekt nieuwe wegen. De coronacrisis kunnen we gebruiken om versneld onderwijs en zorg te hervormen, te investeren in kunst & cultuur, en prangende vraagstukken als de groeiende ongelijkheid, klimaat en biodiversiteit aan te pakken. En dit vanuit waarden die leidend moeten zijn in een duurzame, inclusieve, democratische post-corona samenleving.

Daarbij presenteren zij drie balansprincipes op weg naar herstel: balans tussen mens en natuur, tussen mensen (in termen van gelijkheid) en tussen zekerheid en onzekerheid. Deze principes werken zij vervolgens uit in 11 actiepunten.

Net als het Break-out Team ziet stichting Tjdig de coronapandemie, maar ook de oorlog in Oekraïne en de klimaatcrisis als een uitgelezen moment om te veranderen.

Deze crises tonen aan dat we met onze levensstijl op een gevaarlijk pad zitten. We sturen vanuit controle, efficiëntie en rendement, terwijl de complexe wereld waarin wij leven gepaard gaat met permanente onzekerheid.

De natuur leert ons uit te gaan van diversiteit, veerkracht en wendbaarheid. De emancipatie van het 'ik' doet ons de ander te vaak uit het oog verliezen, maakt de kwetsbaren kwetsbaarder en de sterken sterker. Onze bandeloze consumptie vernietigt op grote schaal de natuur. Hierin herkennen wij de 4 centrale waarden vanuit de Katholieke Sociale Leer, de basis van onze missie.

De mensen van het Break-out Team verzamelen, genereren, bedenken en delen ideeën en strategieën. Net als wij bij stichting Tjdig zijn het denkers én doeners.

"Zo hoorde ik laatst een groepje vriendinnen aan elkaar vragen of iedereen het goed vond dat een bepaalde foto van hen online werd gezet. Daar werd ik echt blij van! Ik merkte dat ze door mijn verhaal veel bewuster omgingen met het gebruik van de sociale media." Angela Mommers, Ik zeg stop!

3. VERKENNEN EN KWARTIER MAKEN

3.1 Uitgangspunten in de praktijk

Voordat de verkenner & kwartiermakers René Haustermans en Petra Ritzen op 1 september 2021 startten met hun werk, moesten zij eerst criteria formuleren die richting zouden geven aan hun zoektocht naar Limburgse sociale initiatieven. Zij formuleerden de volgende uitgangspunten:

1. Er wordt voortgebouwd op de eerdere relaties die Dienst Kerk en Samenleving met de diverse Limburgse initiatieven is aangegaan. Daartoe is overleg gepleegd met oud-medewerkers van de DKS Wim van Meijgaarden, Hub Vossen en Mariëlle Beusmans.
2. René Haustermans en Petra Ritzen starten in hun eigen woon- en werkomgeving: de gemeente Sittard-Geleen. Hier liggen reeds vele contacten, van waaruit zij het 'verkennen' vorm kunnen geven. Daarbij gaat het om de volgende vragen: hoe verlopen de contacten met de initiatieven? Welke vragen stellen ze ons? Welke vragen stellen wij hen? Wat doen zij? Wat doen wij? Wat werkt wel en wat niet? Wat levert het de initiatieven op? Vanuit deze ervaringen wordt vanaf oktober 2021 het 'verkennen' in de rest van Limburg vormgegeven.
3. Starten bij de 'haarvaten': met name de kleine, laagdrempelige initiatieven die onze ondersteuning mogelijk kunnen gebruiken.
4. Verbindingen zoeken met de bestaande koepelorganisaties, om krachten te bundelen en elkaar aan te vullen.

Daarbij onderscheidt stichting Tijdig zich op de volgende manier:
  - a. de veerkracht in de kwetsbaarheid van mensen is uitgangspunt,
  - b. de vier centrale waarden vanuit de Katholieke Sociale Leer vormen het fundament,
  - c. de Presentie, Positieve Gezondheid en het Break-Out Team zijn belangrijke inspiratiebronnen,
  - d. werkend vanuit het verstaan van de taal van onze tijd.
5. Diversiteit honoreren op het gebied van: inhoud, binnen- en buitenkerkelijk, doelgroep en locatie.

De verkenner & kwartiermakers zijn voor de initiatieven: sparringpartner, creatief meedenker, luisterend oor, organisatorisch zetje in de rug, verbinder, verbreder van netwerken (kruisbestuiving), vraagbaak/kenniscentrum, ondersteuner bij besturen, bij werving en in de zoektocht naar financiering.

De verkenner & kwartiermakers gaan met de verschillende initiatieven in gesprek over:
  - de invloed van COVID-19,
  - hun behoeften voor nu en voor de toekomst,
  - de mogelijke kansen die men ziet.

Met behulp van de SOAR-analyse, vanuit de appreciative inquiry, worden de strengths, opportunities, aspirations en results van de initiatieven geïnventariseerd.

Aanvankelijk was het de bedoeling van het bestuur dat in het eerste jaar de verkenner alleen maar zouden verkennen welke behoeften er aan ondersteuning zouden zijn. Op grond van deze inventarisatie zou er vervolgens een plan gemaakt worden voor ondersteuning, het kwartier maken.

Al vanaf de eerste ontmoetingen hadden de medewerkers echter ervaren dat ze niet present konden zijn als deze tweedeling, verkennen en kwartiermaken, gesplitst zou worden. Immers bij die eerste ontmoetingen werden meteen al verhalen verteld, dromen gedeeld en twijfels besproken. Met andere woorden: er werd al direct een relatie aangegaan, waarbij het onnatuurlijk zou zijn de begeleiding pas na een jaar te starten. Daarop is in overleg met het bestuur besloten dat verkennen en kwartiermaken, indien nodig, in elkaar konden overlopen.

3.2 Eerste- en tweedelijns initiatieven

Vanaf 1 september 2021 hebben René Haustermans en Petra Ritzen als verkenner & kwartiermakers 59 initiatieven bezocht. Ze onderscheiden daarbij twee categorieën. Allereerst de initiatieven die met hun voeten in de klei staan, rechtstreeks in contact met hun doelgroep. We noemen deze dan ook de 'eerstelijns-initiatieven'. Stichting Tijdig faciliteert en stimuleert hen, daar waar nodig.

Daarnaast is ook contact gezocht met initiatieven die, als koepelorganisaties functioneren om de 'eerstelijns-initiatieven', net als stichting Tijdig, te faciliteren en stimuleren. We noemen hen 'tweedelijns-initiatieven'. Met hen hebben we contact gezocht om onze plaats in het maatschappelijke veld te bepalen. Hoe voorkomen we 'meer van hetzelfde' en voegen we waarde toe?

De eerstelijns initiatieven zijn, indien nodig, gefaciliteerd en/ of gestimuleerd. Deze eerste, concrete stappen kunnen we met de volgende categorieën verhelderen:

*"Ik zie corona als een spiegel voor ons allemaal: onze ademhaling is gehinderd en wijst ons daarmee op de ruimte die wij innemen.
Op de moeizame verbinding ook, met de wereld om ons heen.
Jos en ik leven, net als onze dieren, vanuit een volledig vertrouwen.
Dat geven we ook door aan de kinderen."
Claire Schroijen, Devine Stars*

A	Gezamenlijke zoektocht naar financiële ondersteuning.
B	Ondersteuning bij de organisatie van activiteiten die mensen verbinden.
C	Ondersteuning bij de opzet en uitvoering van een projectplan.
D	Ondersteuning bij de zoektocht naar bestuursleden.
E	Ondersteuning bij de zoektocht naar vrijwilligers.
F	Ondersteuning bij de uitbreiding van het netwerk.
G	Ondersteuning bij de zoektocht naar huisvesting.
H	Verbinding met andere initiatieven uit het Tijdig-netwerk, om elkaars werk te versterken t.b.v.: 1. academie/kennisbank vrijwilligers: bundeling van kennis en kunde om vrijwilligers in Limburg ontwikkelingsmogelijkheden te bieden, 2. vormgeving diaconie; verbinding van zowel binnen- als buitenkerkelijke initiatieven, 3. presentiewerk in de wijk, 4. vormgeving van een duurzame samenleving (natuur/ sociaal), 5. overige zaken.
I	Ondersteuning bij de implementatie van het gedachtegoed van Positieve Gezondheid, m.n. de dimensie van zingeving.
J	Faciliteren inspiratiesessies/ masterclasses.
K	In co-creatie met bestaande initiatieven nieuwe projecten opzetten en uitvoeren.
L	Coaching (sparringpartner, creatief meedenker, luisterend oor) van individu tot instelling, m.n. vanuit zingevend perspectief.

Bij de tweedelijns initiatieven zijn vooral verbindingen gelegd met andere initiatieven uit het Tijdig-netwerk, om elkaars werk te versterken.

Hieronder een schematisch overzicht van alle bezochte initiatieven. In de laatste kolom 'Gefaciliteerd, gestimuleerd' wordt verwezen naar bovenstaande categoriën van verkennen & kwartiermaken.

Bezochte eerstelijns initiatieven:

NR	Initiatief	Doelgroep	Activiteiten	Locatie	Gefaciliteerd/ gestimuleerd
1	De Sieskes	Zeventig-plussers in Sittard-Geleen	D.m.v. activiteiten 70-plussers onderling verbinden.	Sittard	a), b), f) en l)
2	Pater Karel Kapel	Alle leeftijden	In de geest van Pater Karel is deze Kapel een plek van rust en bezinning.	Munstergeleen	b), e) en f)
3	ATD Vierde Wereld Beweging	Mensen in extreme armoede	Door krachten te bundelen een einde maken aan extreme armoede.	Heerlen	a) en f)
4	Presentie-werk Maastricht: Blauwdorp, Mariaberg en Trichterveld	De zeer kwetsbare zorgmijders	Outreaching presentiewerk in de diverse wijken van Maastricht.	Maastricht	c), d), e) en f)
5	Geheime Tuinen Sittard-Geleen	Iedereen	Stadgroen zichtbaar maken en beleven.	Sittard-Geleen	b) en f)
6	The Breakfast Club	Jongeren (16-25)	Jongeren onderling verbinden, inspireren en podium bieden.	Sittard-Geleen	b), f) en g)
7	Richard Kok	Volwassenen en ouderen	Vrijwilligerswerk belonen met duurzame energie.	Venlo	h.4), f) en j)
8	Monique van Heesch	M.n. kwetsbaren	Opkomen voor al diegenen die dat nodig hebben, zo laagdrempelig en inclusief mogelijk. Mensen verbinden.	Sittard-Geleen	a), f), h.4) en j)

NR	Initiatief	Doelgroep	Activiteiten	Locatie	Gefaciliteerd/ gestimuleerd
9	Devine Stars	Jongeren die moeilijk aansluiten bij de wereld om ons heen	D.m.v. paarden kinderen onderwijzen die moeilijk aansluiting vinden bij de wereld om ons heen.	Heythuysen	f) en h.4)
10	Stichting Zuid Limburg Zorgt Samen	Kinderen met een indicatie vanuit de Jeugdwet of Wet Langdurige Zorg (en hun ouders)	Opvang kinderen en (jonge) gezinnen, die (tijdelijke) ondersteuning nodig hebben.	Heerlen	h.4), i) en k)
11	Heemkundevereniging Geleen	Inwoners van Geleen	Historie en heden verbinden en mensen laten 'wortelen' in het verhaal van Geleen.	Geleen	a), b) en f)
12	LLTB	Land- en tuinbouwers	Ondersteuning land- en tuinbouwers.	Limburg	b), k), l)
13	ZijActief	Vrouwen	Grootste vrouwen netwerk in Limburg.	Limburg	b), e), k), l)
14	Stad/ Wijk van Morgen	Iedereen	Samenwerken aan harmonieus menselijk welzijn binnen de context van onze natuur.	Limburg/ Nederland	f), h.4) en j)
15	'33 Woorden'	Iedereen	Sociale cohesie d.m.v. 'Universeel Relationeel Esperanto'.	Noord-Limburg i.s.m. Naoberzorg	f), h.4)
16	'Ik zeg stop!'	Jongeren (12-25) en hun ouders	Pesten, online veiligheid en concrete hulp aan kinderen en ouders.	Sittard	f), h.5)

NR	Initiatief	Doelgroep	Activiteiten	Locatie	Gefaciliteerd/ gestimuleerd
17	Centrum voor Levensvragen Westelijke Mijnstreek	50+ers met zingevingsvragen en mensen in de palliatieve fase, hun naasten en nabestaanden	Inzicht geven in en ruimte geven aan levensvragen.	Westelijke Mijnstreek	h.5)
18	Phidias – Joop Petit	Jongeren, volwassenen en ouderen.	Als vastgoedontwikkelaar mensen helpen het beste uit zichzelf te halen en hun dromen te verwezenlijken	Limburg/ Nederland	j), h.4), k), l)
19	Aalmoezenier van sociale werken/ Past. H. Notermans	Inwoners van Limburg	Als Aalmoezenier wil hij een sociaal welzijn voor alle mensen bevorderen	Limburg	a), b), f), h.1), h.2), h.4), h.5), i), j), k), l)
20	Parochiecluster Born e.o.	Inwoners van Stadsdeel Born (gemeente Sittard-Geleen)	De parochie wil graag een sociaal welzijn bevorderen door diaconale initiatieven te ontwikkelen.	Gemeente Sittard-Geleen, Stadsdeel Born	a), b), e), f), h), j), k), l)
21	HIP Westelijke Mijnstreek	Inwoners West. Mijnstreek met een beperkt sociaal netwerk.	Praktische Hulp bieden binnen de West. Mijnstreek	Westelijke Mijn- streek	a), b), e), f), h.5), l)
22	Parochiefederatie Tabor	Inwoners van Heythuijzen e.o.	De Pastoor geeft een sterk diacon- aal karakter binnen zijn cluster	Heythuijzen e.o.	h.1), h.2), h.3), h.5), k), l)
23	Celemnsdomein Merkelbeek	Vrijwilligers en bezoekers Clemens- domein	Het Clemensdomein wil rondom hun park en kerkje mensen samen- brengen. Hun kennis willen zij graag delen	Merkelbeek	h.2), h.5)
24	Parochiefederatie Sittard-Centrum	Alle inwoners van de parochies	De Parochie wil een op de samen- leving gerichte parochie zijn.	Sittard- Centrum	l).

NR	Initiatief	Doelgroep	Activiteiten	Locatie	Gefaciliteerd/ gestimuleerd
25	Carmelitessen klooster Sittard	Gasten in gastenhuis	De Zusters willen een gastvrije omgeving bieden, maar stuiten daarbij soms op lastige situaties	Sittard	c), h.5), l).
26	Interreligieus Platform Westelijke Mijnstreek	Inwoners van Westelijke Mijnstreek	Het platform wil interreligieuze dialoog bevorderen en hier graag diaconale activiteiten aan toevoegen. Tevens vragen zij een sparringpartner vanuit de RK Kerk	Sittard-Geleen	a), b), d), e), f), h.1), h.2), h.5), j), k), l).
27	Kerkenwachtgilde Sittard	Eigen vrijwilligers en bezoekers Sittards monumentale kerken	Het Kerkenwachtgilde vraagt om (financiële) borging voor de toekomst, waardoor er opnieuw wordt nagedacht over hun taken.	Sittard- Centrum	a), d), f), l).
28	Cellebroederskapel Maastricht	Potentiële bezoekers	De Cellebroederskapel wil naast hun culturele activiteiten, zich graag openstellen als ontmoetingsplek	Maastricht	b), e), f), l).
28	Parochie O.L.V. van Lourdes Maastricht	Vrijwilligers en inwoners Maastricht Noord-Oost	De parochie wil graag hun diaconale activiteiten verder uitbouwen en borgen voor de toekomst. De Stichting Wijkpresentie wordt daarom onder de loep gehouden.	Maastricht	c), h.3), h.5), j), k), l).
30	WoCO Leijenbroek en KBO Leijenbroek	Ouderen in Sittard-Zuid (Leijenbroek, Kollenberg, Park)	De Woco wordt ontmanteld en KBO ziet haar ledenbestand afnemen en vergrijzen. Tevens is er weinig bestuurlijke draagkracht. Ook dient er een omslag gemaakt te worden naar de vitalere ouderen.	Sittard- Zuid	a), b), c), d), e), f), g), h.3), h.5), k), l).
31	KBO Ophoven	Ouderen in Sittard-Zuid (Ophoven)	De KBO-afdeling ziet haar ledenbestand afnemen en vergrijzen.	Sittard-Zuid	d), e), f), h.5), l).
32	Parochie Vrangendael	Kwetsbaren in Vrangendael/ Stadbroek	De diaconale werkgroep kampt met een vrijwilligerstekort voor haar vele activiteiten	Sittard-Vrangendael	a), b), e), f), h.1), h.2), h.3), j), k), l).

NR	Initiatief	Doelgroep	Activiteiten	Locatie	Gefaciliteerd/ gestimuleerd
33	Vluchtelingenwerk Westelijke Mijnstreek	Vluchtelingen in werkgebied	VW wil graag culturele activiteiten inzetten t.b.v. integratie en dialoog. Tevens aandacht voor de uitzichtloze situatie van Ranovers 2007	Westelijke Mijnstreek	a), b), c), f), h.5), l).
34	Leif en Leid Overhoven-Sittard	Kwetsbare en oudere inwoners van Overhoven	Zij willen graag vorming in hun taak als sociale signaalfunctie, werving vrijwilligers en uitwisselen van ervaringen	Sittard-Overhoven	b), e), f), h.1), h.2), h.3).
35	Parochiecluster Weert-Zuid	Inwoners van Weert-Zuid	Na de fusie van vijf parochies komen tot diaconale activiteiten en begeleiding en inspiratie hierin	Weert-Zuid	a), b), c), e), f), h.1), h.2), h.3), j), k), l).
36	Schuldhelpmaatje Heerlen	Kwetsbare inwoners van Heerlen	Een initiatief met veel ervaring binnen Schuldhelp, alsook Jobcoach en andere diaconale initiatieven. Zij delen graag actief hun kennis	Heerlen	h.2), h.5)
37	Baptistengemeente Brunssum	Christenen	Omgaan met elkaar naar het voorbeeld van Jezus. Daarbij o.a. diaconale activiteiten zoals 'Eet en ontmoet'.	Brunssum	b), f), h.2, i)
38	Care-Free	Jongeren in de leeftijd van 10-18 jaar en ouder, professionals, opvoeders en anderen die te maken hebben met jongeren.	Bewustwording creëren m.b.t. kindermishandeling, bij jongeren en de volwassenen rondom hen.	Limburg	a), f), h.5), i), k)
39	Gratis coaching.nl	Jongeren, studenten, volwassenen, gezinnen en senioren.	Present zijn en luisteren naar de verhalen van de doelgroep. Hen in hun kracht zetten en begeleiden in de zoektocht naar de zin van hun leven en wie ze ten diepste zijn.	Limburg (en straks mogelijk ook Nederland en België)	E), f), h.3), h.4), j)

NR	Initiatief	Doelgroep	Activiteiten	Locatie	Gefaciliteerd/ gestimuleerd
40	'Zin in Leven!'	Jongeren 12- 25 jaar	Gevoeliger worden voor het 'zien en horen' van elkaar en het stellen van vragen rond zin- & betekenis-geving.	Limburg	a), b), h.2), h.4), k)

Bezochte tweedelijns initiatieven:

NR	Initiatief	Doelgroep	Activiteiten	Locatie	Gefaciliteerd/ gestimuleerd
41	Averox	Jongeren	Met en voor jongeren: faciliteren en ondersteunen.	Limburg	Jongeren van The Breakfast Club.
42	Burgerkracht – De Pijler	Kwetsbare burgers	Ondersteuning van breed netwerk om gezamenlijk armoedevraagstukken te signaleren, agenderen en aan te pakken.	Limburg	Limburgse Armoedebeweging: 12 partners rondom armoede-vraagstukken.
43	Burgerkracht – Burgerinitiatieven	Limburgse burgerinitiatieven	Verbinden, stimuleren en versterken van burgerinitiatieven in Limburg.	Limburg	SMOL, Naoberzorg, Knooppunt Informele Zorg Sittard-Geleen
44	Share-Power	Vrouwen	Vrouwen ondersteunen om hun kwaliteiten optimaal in te zetten.	Limburg	Cultureel educator Patricia Pisters.
45	Knooppunt Informele Zorg	Kwetsbare burgers en degenen die hen zorg bieden	Verbinden en versterken van: 1. mantelzorgers 2. (zorg)vrijwilligers 3. zelfregie	Sittard-Geleen en Beek	Naoberzorg Limburg, Burgerkracht – Burgerinitiatieven, SMOL, Centrum voor Levensvragen, NIK: Netwerk Integrale Kindzorg.
46	Stichting Naoberzorg	Bewoners in de buurt, waarbij meer en minder kwetsbare mensen verbinding zoeken met elkaar	Ondersteunen van bewonersinitiatief-groepen die van onderop 'iets willen doen voor hun dorp of wijk'. Van daaruit wordt samengewerkt met en aangevuld op de professionele zorg.	(Noord) Limburg	SMOL, Burgerkracht – Burgerinitiatieven, Knooppunt Informele Zorg Sittard-Geleen, Joop Petit van Phidias en f.4
47	SMOL	Alle Maatschappelijke Organisaties in Limburg	Krachten van de verschillende M.O.'s bundelen	Limburg	Naoberzorg, Burgerkracht – Burgerinitiatieven, Knooppunt Informele Zorg Sittard-Geleen.

NR	Initiatief	Doelgroep	Activiteiten	Locatie	Gefaciliteerd/ gestimuleerd
48	VKKL	Kleine kernen in Limburg	Ondersteunen en kennisbijdrage t.b.v. leefbaarheid in kleine kernen	Limburg	Advies in casus Sittard Leijenbroek
49	Woonwagengastoriaat Nederland	Woonwagengebwoners, Reizigers, Zigeuners en Sinti	Maatschappelijke en kerkelijke presentie voor woonwagengebwoners	Nederland	Klooster Wittem, Woonwagengastoriaat Bisdom Roermond en enkele lokale priesters.
50	Wittemer Leergangen	Pastores in Limburg	Na- en bijscholing voor pastores en presentiewerders	Limburg	Samenwerken in kennis- en inspiratiesessies
51	Actioma	MA voor heel Nederland	Kennisdeling van maatschappelijke vraagstukken vanuit het kath. Soc. Denken	Nederland	Samenwerken in kennis- en inspiratiesessies.
52	SUNN-Nederland	Kwetsbare mensen met schulden	Schuldhelp voor heel Nederland met lokale afdelingen	Nederland	Afdeling Weert koppelen aan Diaconie Weert Zuid.
53	Week van de Psychiatrie	Mensen met een psychische kwetsbaarheid in Limburg	Een themaweeke rondom psychische kwetsbaarheid en herstel	Limburg	Stg. Tijdig is sparring-partner
54	Kernen met Pit	Kernen in Limburg	Maakt zich sterk (ook financieel) om leefbaarheid in kleine kernen te bevorderen	Limburg	Wordt gekoppeld aan diverse projecten Tijdig (Weert, Maastricht, Sittard)
55	W4KIDS	Kwetsbare kinderen in Limburg	Faciliteert individuele uitjes voor kinderen uit een kwetsbare omgeving	Limburg	Wordt gekoppeld aan initiatief Bisschop Smeets

NR	Initiatief	Doelgroep	Activiteiten	Locatie	Gefaciliteerd/ gestimuleerd
56	Gemeente Sittard-Geleen	Inwoners van diverse stadsdelen	Nieuwe initiatieven t.b.v. leefbaarheid en sociale cohesie in stadsdelen Sittard-Centrum, Sittard- Zuid en Sittard-West.	Sittard-Geleen	Wil St. Tijdig graag als sparringpartner en adviseur t.b.v. ontwikkeling narratief.
57	Netwerk DAK	Kwetsbare mensen in Nederland	Begeleiding en kennisdeling over initiatieven m.b.t. inloopfuncties	Nederland	Maastricht West. Waarschijnlijk ook te koppelen in Sittard en Weert
58	SMMK	Alle vrouwen, maar migranten- en vluchtelingen-vrouwen/ meisjes in het bijzonder.	Voorlichting geven aan zowel vrouwen als organisaties. Doel: empowerment en thema's: 1.Zorg en gezondheid 2.Veiligheid 3.Arbeidsmarkt/ Participatie/ Onderwijs/ Actief Burgerschap.	Limburg	a), b), f), h.2), h.3), h.4), j), k)
59	PPD	Diversiteit onder mannen en vrouwen, jong en oud, de mate van inzetbaarheid, etniciteit, geaardheid (LHBT) en het al dan niet hebben van een arbeids-handicap.	In de breedte informeren en verbindingen tussen mensen tot stand brengen op het gebied van diversiteit en inclusie. Hoofdthema's: 1. Onderwijs en Arbeidsmarkt, 2. Positieve gezondheid 3. Veiligheid	Limburg	a), b), f), h.2), h.3), h.4), j), k)

*"We willen daarbij levensvragen stellen
in onze eigen taal.
Vragen die we begrijpen
en die ons aanspreken"
Aurelia - ZijActief*

4. CONCLUSIES EN VOORNEMENS

4.1 Inleiding

Zoals in hoofdstuk 3 reeds is beschreven, zijn de verkenners & kwartiermakers met de mensen van de verschillende eerstelijns initiatieven in gesprek gegaan over:

- de invloed van COVID-19,
- de behoeften aan ondersteuning voor nu en voor de toekomst,
- de mogelijke kansen die daarbij worden gezien.

Met de tweedelijns initiatieven is met name gesproken over:

- datgene waarin wij verschillen van elkaar,
- datgene waarin we elkaar kunnen versterken en nieuwe verbindingen kunnen maken.

In dit hoofdstuk trekken we conclusies en beschrijven we enkele voornemens voor de komende vier jaar.

4.2 De invloed van COVID

Zonder uitzondering geven alle gesproken initiatieven aan dat Covid-19 impact heeft op hun werk. In de kern zoeken zij allemaal de verbinding met mensen en juist die (fysieke) nabijheid levert in de coronapandemie problemen op. Deze variëren van geen activiteiten meer kunnen organiseren tot het bedenken van alternatieven binnen de coronamaatregelen. Dat laatste betekent dat de contacten verminderen, digitaal of telefonisch plaatsvinden of door middel van het rondbrengen van kaartjes of presentjes langs de deuren. Digitalisering kan in bepaalde gevallen (m.n. bij vergaderingen en besprekingen) een oplossing bieden, maar daarbij haken met name

veel ouderen en minder draagkrachtigen af. Het een-op-een menselijk, fysiek contact wordt gemist.

Daarnaast horen René en Petra van veel initiatieven dat de oudere vrijwilligers en deelnemers erg bang zijn voor coronabesmettingen en daarom wegblijven of zelfs het lidmaatschap opzeggen. Ook is het aantal bestuursleden afgenomen, waardoor een initiatief soms noodgedwongen stopt, zelfs met een substantieel ledenaantal. Minder leden en minder activiteiten betekenen ook minder inkomsten, waardoor de financiële druk op de initiatieven groter wordt.

Anderzijds zorgt de coronapandemie ook voor kansen. Er is tijd om taken op te pakken waarvoor eerder tijdgebrek was. Er ontstaat ruimte voor creatieve ideeën en het ontdekken van nieuwe manieren van samenleven met elkaar, met de wereld om ons heen en mogelijk met datgene wat ons overstijgt. Opvallend is de grotere aandacht voor wat mensen nu écht belangrijk vinden in hun leven. Voor de zingevende dimensie binnen Positieve Gezondheid komt meer ruimte. Iets waar stichting Tijdig graag op in haakt.

4.3 De behoeften voor nu en voor de toekomst

De behoeften die de initiatieven met ons deelden, wisselden: variërend van vragen om meer vrijwilligers, contacten met gelijk gestemden, competentievergroting, inspiratie, tot organisatorische en/of financiële ondersteuning.

In paragraaf 3.2 werden hierbij diverse categoriën genoemd

Daarin hebben we ook verschillende 'rode draden' ontdekt: behoeften die vanuit de verschillende invalshoeken rondom dezelfde thema's bewegen. We noemen er een aantal:

- Academie/kennisbank ten behoeve van vrijwilligerswerk: bundeling van kennis en kunde vanuit de verschillende aanbieders kan vrijwilligers in Limburg veel ontwikkelingsmogelijkheden bieden.
- Diaconie vormgeven in de huidige samenleving. Daarbij ook binnen- en buitenkerkelijke initiatieven verbinden met elkaar.
- Presentiewerk in de wijk.
- Vormgeving van een duurzame samenleving (natuur/ sociaal).

4.4 Kansen en prospects

Door de coronapandemie hebben mensen meer aandacht gekregen voor wat écht belangrijk is. Tijdens de eerste maanden van verkennen & kwartiermaken bleek er dan ook een grote vraag te zijn naar ondersteuning en begeleiding voor de dimensie van zingeving. Zó groot zelfs, dat diverse instellingen de Tijdig-medewerkers vragen om een grotere inbreng dan die door het huidige Tijdig-budget kan worden gegeven. Door het bestuur is hierover met de diverse instellingen overlegd en dit heeft geleid tot de volgende prospects die op termijn, mogelijk langdurige, samenwerkingsprojecten kunnen worden. We noemen ze hier:

1.	ZijActief vraagt Petra Ritzen om hen, ook naast haar Tijdig-uren, op zingend gebied te ondersteunen binnen de projectgroep ZIN. Deze uren zullen door ZijActief zelf worden gefinancierd.
2.	De LLTB vraagt Petra Ritzen om hen, ook naast haar Tijdig-uren, op zingend gebied te ondersteunen, met name op het gebied van (oogstdank)vieringen. Deze uren zullen door de LLTB zelf worden gefinancierd.

"Tijdens de 'Geef de Geest de ruimte-bijeenkomsten' mediteren we met elkaar op een manier die toegankelijk is voor iedereen, ook voor niet-gelovigen. Laatst was er iemand die tot tranen toe geroerd was. Een bijzondere ervaring..."
Pater Josef, Pater Karelkapel

3.	Stichting Zuid Limburg Zorgt Samen vraagt Petra Ritzen om hen, ook naast haar Tijdig-uren, te ondersteunen met name op het gebied van Positieve Gezondheid en de zingevende dimensie. Voor deze uren zal gezamenlijk financiering worden gezocht.	7.	De Gemeente Sittard-Geleen vraagt advies en sparring rondom de zingevende dimensie binnen diverse stadsdelen. Vooral als het gaat om het Narratief onderzoek in de stadsdelen Sittard Zuid, Sittard-Centrum en Sittard West. In overleg met de Gemeente zal gezocht worden naar externe financiering voor de inzet van Stichting Tijdig.
4.	Binnen het presentiewerk Maastricht kan het DAK de begeleiding van Anton v.d. Zandt financieren, maar heeft daarvoor zelf niet de mankracht nu de betreffende medewerker tijdelijk afwezig is. Daarom vraagt het DAK René Haustermans om deze uren in te vullen.		
5.	In Leyenbroek/ Sittard-Zuid vraagt de Woco/KBO de nodige aandacht om op wijkniveau de leefbaarheid te versterken voor ouderen. Hiervoor zullen diverse stakeholders bij elkaar moeten worden gebracht. Dit kan niet zonder inmenging van de gemeente. Nadat in kaart is gebracht hoeveel tijd hiervoor nodig is, kan er concreet gezocht worden naar financiële middelen en kan René Haustermans dit project op zich nemen.		
6.	De nieuwe fusie-Parochie Weert-Zuid wil gaan bouwen aan een diaconaal karakter. Tijdig kan hierbij ondersteunen in verbindingen leggen, adviseren en het proces begeleiden. Er zal externe financiering moeten worden gezocht.		

*“Het is belangrijk om door de tijd heen te kunnen zien dat we het als boeren en tuinders vaker moeilijk hadden en dat we daar óók samen zijn uitgekomen”
Léon Faassen, LLTB*

4.5 Het onderscheidende vermogen van Tijdig

In het Tijdig-netwerk bevinden zich meerdere tweedelijns-instellingen die Limburgse initiatieven faciliteren en stimuleren. Stichting Tijdig werkt met hen samen en vult daarbij het bestaande aanbod aan. Nog eens samengevat onderscheidt stichting Tijdig zich daarbij door:

1.	De veerkracht in de kwetsbaarheid van mensen het uitgangspunt te laten zijn en er daarbij juist voor de meest kwetsbaren te zijn.	4.	Te werken vanuit het gedachtegoed van Presentie: relationeel, vanuit praktische wijsheid en kwaliteitsbewustzijn. Daarbij is het belangrijk om te blijven 'finaliseren' zowel met personen als met instellingen: waar is het ons uiteindelijk om te doen? Zo kan de systeemwereld weer zijn oorspronkelijke taak terug krijgen: ondersteunend i.p.v. leidend. (zie 2.3)
2.	Te werken vanuit de vier centrale waarden-vanuit de Katholieke Sociale Leer (zie 2.1).	5.	Met het Break-out Team creatief te denken in de richting van een inclusieve post-corona samenleving waarin de disbalans tussen (1) mens en natuur, (2) mensen (in termen van gelijkheid), (3) zekerheid en onzekerheid positief wordt beïnvloed (zie 2.4).
3.	<p>Te werken vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid en daarbij met name de dimensie van zingeving concreet handen en voeten te geven (zie 2.2).</p> <p>Essentiële aspecten van zingevende communicatie zijn daarbij:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) de zoektocht naar waarden die ons leven wérkelijk zin geven, b) ruimte voor de zgn. 'trage vragen', c) oog hebben voor de ambivalentie in het leven, d) een plek geven aan datgene dat niet te bevatten is met onze ratio, waar we geen woorden voor hebben (zie 2.2). 	6.	Te werken vanuit het verstaan van de taal van onze tijd. Hoe kunnen we het houvast dat de 'grote verhalen', rituelen en metaforen ons vanuit het verleden bieden, levend houden? Vanuit onze creativiteit, verbeeldingskracht, openheid en moed zijn we in staat om als 'archeologen' de schatten uit het verleden laagje voor laagje af te schrapen en opnieuw te ontdekken. Om daarbij de kern te raken, die daardoor weer nieuwe zuurstof krijgt. Nieuwe 'taal' kan het vuur weer laten branden en ook de huidige generatie inspireren.

4.6 Conclusies en voornemens

In ruim 10 maanden verkennen & kwartiermaken, hebben René Haustermans en Petra Ritzen de 59 genoemde initiatieven bezocht. De behoeften van de eerstelijns initiatieven zijn daarbij in paragraaf 3.2 in categorieën onderverdeeld. Daarmee wordt onze dienstverlening geconcretiseerd en kunnen we de volgende conclusies trekken, Daarbij nemen we ons het volgende voor:

1. Present zijn voor presentiewerkers houdt in dat verkennen & kwartiermaken niet gescheiden worden, maar in de praktijk (indien nodig) parallel aan elkaar kunnen lopen.
2. Het gaat erom niet alleen ruimte te geven aan 'know how' maar ook aan 'do how': concreet aan de slag gaan, in co-creatie met de instellingen die stichting Tijden daarom vragen. Daarbij bevelen wij het volgende aan:

A) Daloogsessies faciliteren

Het faciliteren van onderlinge dialoog kan een belangrijke taak voor Tijden zijn. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren middels een 'dialoog-methodiek' gebaseerd op Appreciative Inquiry. Deelnemers delen eerst hun positieve ervaringen en dromen rondom een thema. Vervolgens formuleren zij de stappen die nodig zijn om hun dromen concreet handen en voeten te geven. Daarbij kunnen verbindingen ontstaan tussen deelnemers. Vervolgens kunnen zij zélf keuzes maken m.b.t. mogelijke samenwerking. Stichting Tijden faciliteert de onderlinge dialoog

en participeert alleen op aanvraag. Stichting Tijden blijft de ontwikkelingen volgen en laat desgewenst nieuwe kruisbestuivingen plaats vinden. Hierbij wordt mogelijk ook de samenwerking gezocht met SMOL.

B) Inspiratiesessies en Masterclasses faciliteren

Tijdens de kennismakingsgesprekken kwamen inspirerende ideeën van zeer competente Limburgers naar voren. Stichting Tijden kan een rol spelen bij het delen hiervan, bijvoorbeeld door het organiseren van inspiratiesessies of masterclasses, waarbij koepelorganisaties betrokken kunnen worden. Bij voorkeur wordt daarbij aangesloten bij reeds bestaande initiatieven en gefocust op onderwerpen vanuit de dimensie zingeving.

C) Projecten opzetten in co-creatie met diverse initiatieven

Zie de prospects en mogelijke samenwerkingsprojecten die daaruit voort kunnen komen, in paragraaf 4.4.

D) Coaching: van individu tot instelling.

Bij coaching vanuit stichting Tijden geldt steeds dat we de betrokken initiatieven in hun kracht willen zetten. We nemen daarbij geen taken over die zij zelf uit kunnen voeren.

Stichting Tijden wil daarbij present zijn voor presentiewerkers. Indien nodig, kunnen wij vrijwilligers coachen in de 'methodische aanwijzingen', voortkomend uit de pijlers van de presentiebenadering. Bij coaching op het gebied van zingeving staat co-creatie met het betreffende initiatief voorop.

Daarbij wordt uitgegaan van datgene wat er al is en datgene wat men nog mist voor de toekomst. Hoe zingeving daarbij concreet te vertalen in woorden, beelden, enz. weet de betreffende instelling als geen ander.

Coaching kan ook bestaan uit het verrichten van narratief onderzoek binnen sociale structuren. Het narratief geldt dan als basis voor initiatieven die ontstaan uit en ten dienste staan van de lokale identiteit.

E) Educatie

Hierbij stellen wij voor om aan te sluiten bij de eerdergenoemde Academie/kennisbank voor vrijwilligers. Diverse initiatieven hebben aangegeven de competentievergroting van hun vrijwilligers te willen delen op grotere, Limburgse schaal. Stichting Tijdig kan deze initiatieven met elkaar verbinden en desgewenst faciliteren.

Ook op het gebied van zingeving kan Tijdig educatie organiseren en geven.

"Sinds 2015 heb ik de taak op me genomen om de vele foto's in te scannen en op te slaan. Wat miste ik mijn wekelijkse maandagmiddag tijdens de coronalockdown!"

4.7 Vooruitblik

In dit Jaarverslag zijn de eerste 10 maanden werk van Tijdig beschreven. Bestuur en medewerkers en met hen de deelnemers van de stakeholdersbijeenkomst op 10 juni 2022, menen oprecht dat het hier beschreven verkennen en kwartier maken door René Haustermans en Petra Ritzen voldoende aanknopingspunten bieden om verkennend werk om te zetten in het daadwerkelijk waarmaken van de doelstellingen van Tijdig.

Het verkennen zal altijd een deel blijven van het werk van Tijdig. Immers nieuwe contacten zullen worden gelegd. Maar tegelijk zal het accent meer en meer komen te liggen het op kwartier maken en het daadwerkelijk begeleiden en coachen van hen die er om vragen.

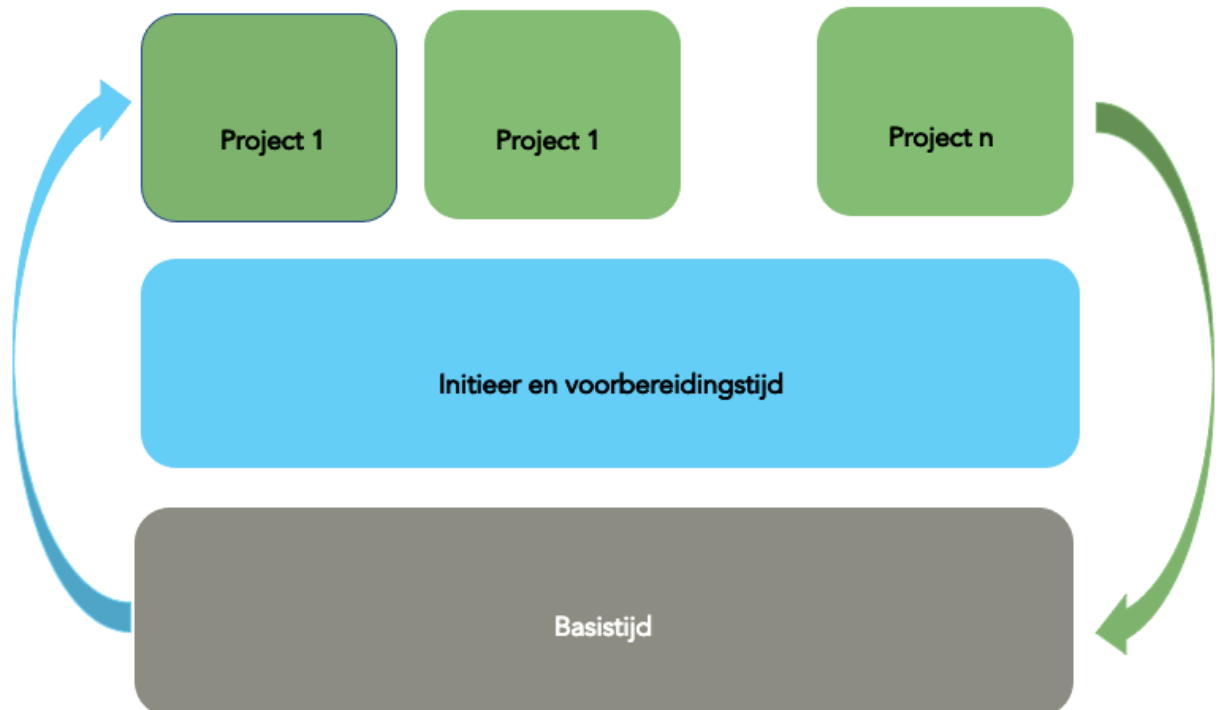
Er wordt vier jaar uitgetrokken om het werk verder uit te bouwen. Dat er veel vragen naar begeleiding zullen zijn, blijkt uit de ervaringen en de hier beschreven contacten. Het bestuur heeft dan ook besloten vanaf 2023 het aantal fte's te verhogen van in totaal 0,67 fte naar in totaal 1 fte. Dat geeft meer ruimte, maar ongetwijfeld niet genoeg. Keuzes zullen moeten worden gemaakt en handige financiering is nodig. De komende vier jaar wil het bestuur op drie manieren het werk van Tijdig financieren: via fondswerving, via betalende projecten en via subsidies. Wij hopen van harte dat dit Jaarverslag 2021 – 2022 voor fondsen, overheden en anderen aanleiding is het belangrijke werk van Tijdig blijvend te steunen.

Het moge duidelijk zijn dat u van ons op tijd ook een nieuw Jaarverslag zult ontvangen. Tevens hopen we dat het Jaarverslag vele betrokken organisaties en personen zal uitdagen om met ons contact op te nemen en te komen tot een goede, vruchtbare samenwerking ten behoeve van hen die het nodig hebben.

“Helaas voelen mensen zich vaak nog alleen staan in hun opvattingen. De betekenisloosheid van bepaalde politieke en economische keuzes in de wereld om ons heen ondergraven hun gevoel van zingeving. Maar er mag ook ruimte zijn voor hoop voor deze ‘kwetsbaren’”
Richard Kok

Tenslotte willen de verkenner & kwartiermakers eindigen met een voor hen belangrijke constatering. Namelijk dat hun contacten met Limburgers die er voor de ander willen zijn, niet alleen veel investeringen vragen, maar vooral ook veel energie opleveren! Ze kijken dan ook uit naar de komende jaren en verheugen zich op de verdiepings- en verbredingsslag die zij verwachten te kunnen maken. In de eindevaluatie zult u hiervan het verslag aantreffen.

5. VERSLAG STAKEHOLDERSBIJEENKOMST 10 JUNI 2022 (BIJLAGE)

5.1 Evaluatie initiatieven

Bestuur en medewerkers van Tijdig vonden het belangrijk om na een half jaar niet alleen in eigen kring terug- en vooruit te kijken, maar dat ook te doen met organisaties en personen die aan de wieg van Tijdig stonden en de start financieel mogelijk maakten.

Daartoe organiseerden zij een stakeholders bijeenkomst op 10 juni 2022.

Van alle genodigde stakeholders was een vertegenwoordiging aanwezig:

- Actioma Niko Raaphorst en Hermen van Dorp;
- Bisdom Roermond pastoor Notermans
- Edmond Beelstichting Martin Frankort
- Thijs Hendrix
- Franciskanen Weert Gerard Heesterbeek
- Hendrixstichting Jo Kunnen
- Kansfonds Bram Truijen.

Van Tijdig was er het voltallig bestuur aanwezig alsmede de medewerkers. Tevoren was aan alle genodigden de Tussenevaluatie gestuurd als basis voor het gesprek.

Uitgangspunt in het gesprek waren de 12 categorieën, waarmee in de Tussenevaluatie de verkennende gesprekken van de medewerkers waren onderverdeeld.

Van elke categorie gaven de medewerkers een voorbeeld met de vraag of de deelnemers vonden dat deze categorie ook echt bij het werk van Tijdig behoorde. De deelnemers kregen de gelegenheid hun keuze toe te lichten. Er volgde telkens een boeiend gesprek.

Voor deze Eindevaluatie zou het te ver voeren al het besprokene weer te geven. Hieronder per categorie de belangrijkste adviezen die Tijdig meeneemt voor de toekomst.

*"Onze digitale systemen zijn vaak Einsteins,
maar onze relationele systemen vaak
Flintstones...
Door al dat getik, gescroll, schermen,
zijn we vergeten en verleerd dat
samenredzaamheid, constructief een conflict
aanpakken, dialoog, enz. vaardigheden zijn
die we gewoon moeten oefenen met elkaar."
Lieve Willems, Relatietool '33 woorden'*

Categorie	Adviezen
<p>1. Zoektocht financiële ondersteuning <i>Voorbeeld: groep vrijwilligers houdt kerk open voor toeristen en bezoekers; subsidie stopt - wat nu? Onder de vraag blijkt de vraag naar educatie in presentie.</i></p>	<p>Ja. goed geluisterd naar de vraag achter de vraag. Vrijwilligers activeren door taakverbreding (presentie) en educatie. Er zijn vele kerken met dezelfde vraag: format verspreiden. Pas ook op: potentiële rol goed afbakenen, wordt niet de fondsenwerver. Ook format fondsenwerving kun je dupliceren.</p>
<p>2. Organiseren verbindende activiteiten <i>Voorbeeld: presentie op een school biedt veel mogelijkheden voor verbinden rond thema's etc.</i></p>	<p>Kinderen >> armoede Brugfunctie vervullen, ook tussen school, andere instellingen en gemeente, bv rond identiteit Betekenisgeving, vraag achter de vraag, kansen zien, makelen en schakelen. Het netwerk van Tijden inzetten.</p>
<p>3. Opzet en uitvoering projectplan <i>Voorbeeld: één persoon trekt mooi, eenvoudig project in wijk (Scootmobiele Brigade). Zij is geen rechtspersoon. Kan Tijden deze functie vervullen?</i></p>	<p>Herkenbaar, gemis entiteit voor actieve burgers, mooie rol Tijden. Meer dan alleen rechtspersoon zijn. Ook ondersteuning opzet project. Wat zij laat zien is een nieuwe vorm van presentie in de wijk. Dit faciliteren hoort bij Tijden; kopieerbaar naar elders. Eenvoud motiveert.</p>
<p>4. Zoektocht bestuursleden <i>Voorbeeld: KBO zoekt panisch nieuwe bestuursleden. Tijden maakt bewust dat daar niet alles vanaf hangt: wat wil je nu precies?</i></p>	<p>Prima om ook hier vraag achter de vraag te horen: het gaat om veel meer dan nieuwe bestuursleden: wat is jullie doel: Missie en visie aanpassen? Passie aanboren en verbinden, mensen in hun kracht zetten. Ouderen belangrijke, complexe groep. Tijden moet kijken wat ze er mee wil.</p>

Categorie	Adviezen
5. Zoektocht vrijwilligers <i>Voorbeeld: organisaties zoeken in het wilde weg vrijwilligers. Tijdig kan hier ondersteunen</i>	Partijen verbinden, dialoogleidersrol; niet zelf werven, wel ondersteunen. Misschien provincie betrekken. Hier blijkt dat Tijdig werkt tot in de haarvaten. Belangrijk te ondersteunen bij formuleren doel en taken. Toerusten niet zelf doen, wel mogelijk maken en verwijzen. Academie wellicht te hoog gegrepen.
6. Uitbreiding netwerk <i>Voorbeeld: sommige pastoors en parochies willen iets met diaconie, maar weten niet hoe. Deze pastoors bij elkaar brengen voor vorming en intervisie.</i>	Ja, dit hoort bij Tijdig. Mooie actie. Diaconie is wijze van kerkbetrokkenheid. Dit is de daad bij het woord. Educatie en intervisie voor pastoors én parochianen. Oppakken en ook weer loslaten.
7. Zoektocht huisvesting <i>Voorbeeld: club is op zoek naar fysieke ruimte. Tijdig probeert te helpen vanuit netwerk.</i>	Is niet de corebusiness van Tijdig, kan wel de vraag uitzetten naar anderen. Bv. via een Nieuwbrief of website en natuurlijk in het netwerk. Of wijzen op mogelijke ruimten. Ook hier luisteren naar de vraag achter de vraag: 'waar hebben jullie de ruimte voor nodig e.d.?'
8. Verbinding initiatieven Tijdig-netwerk <i>Voorbeeld: parochie in Weert zoekt samenwerking. Tijdig helpt na de zomer (Franciscus maaltijd 5 okt)</i>	Verbinden hoort helemaal bij Tijdig. Dat wordt ook concreet in andere categorieën.

Categorie	Adviezen
<p>9. Implementatie zingeving Positieve Gezondheid <i>Voorbeeld: medewerkers brengen op verschillende momenten 'zingeving' in al zijn lagen aan de orde. Is expertise van Tijdig</i></p>	<p>Positieve Gezondheid wordt in Limburg op diverse niveaus geïmplementeerd. (Bovens en NKD; OMO opleiding docenten, Stichting Zuid Limburg Zorgt Samen e.a.). Tijdig kan daarbij zeker de dimensie van Zingeving aan de orde stellen. Door bij te dragen aan bewustwording en zichtbaar maken op allerlei momenten. Sluit ook aan bij diverse projecten van DKS. Oppassen voor instrumentaliseren.</p>
<p>10. Inspiratiesessies/masterclasses <i>Voorbeeld: er blijkt behoefte aan educatie. Tijdig zou inspiratiesessie en masterclasses kunnen organiseren.</i></p>	<p>Ja, het hoort bij de verbindende taak van Tijdig om dat te faciliteren.</p>
<p>11. Co-creatie projecten <i>Voorbeeld: met LLBT, Zijactief e.a. samen projecten opzetten en uitvoeren.</i></p>	<p>Goed om je te laten inhuren door andere organisaties, zoals LLBT. Landbouw is relevant thema. Ondersteuning bieden bij de humanitaire- ecologische crisis. Draagt bij aan verdienmodel en uitbreiding netwerk.</p>
<p>12. Coaching <i>Voorbeeld: er blijkt behoefte aan coaching, bv. van pastoors die iets willen met diaconie. Is dat iets voor Tijdig?</i></p>	<p>Dit wordt zeker iets voor Tijdig gevonden. Individueel vs. collectief. Tijdig heeft unieke positie tussen in 2x2 werelden: kerk en samenleving en systeemwereld en leefwereld waardoor je behoefte ophaalt. Bij de coaching moet wel de link zijn met samenleving en/of kerk. Dus niet coaching over puur individuele problematiek: dan doorverwijzen.</p>

5.2 Gemist

Gemist werden nog de volgende categorieën:

- projecten die in de na-covidtijd vernieuwing van leven (individueel) en samenleven beogen.
- De verbinding tussen zingeving en financieel-economische vraagstukken (zoals Zuid-As).
- Armoede; schuldhulpverlening.

5.3 Onderscheidend vermogen

Het onderscheidende van Tijdenig ten opzichte van anderen wordt in paragraaf 4.5 op pag. 27 in 6 punten genoemd:

1. Aandacht voor veerkracht in kwetsbaarheid.
2. De 4 kernwaarden Katholieke Sociale Leer.
3. De zingevingdimensie Positieve Gezondheid.
4. Presentie.
5. Break-out Team.
6. Taal van onze tijd verstaan en verbinden met de 'grote verhalen', rituelen en metaforen.

Tijdens de stakeholdersbijeenkomst werd daar nog het volgende over gezegd:

- Dienstbaarheid aan cliënten staat voorop.
- Tijdenig neemt op het juiste moment de tijd
- Het gaat niet om haast – dingen moeten rijpen
- Tijdenig doet de dingen met zorgvuldigheid en liefde, van binnen naar buiten en andersom
- Niet de structuur staat centraal, maar het proces

5.4 Conclusies

1. Op de vraag of een categorie wel of niet bij het werk van Tijdenig behoort, werd nergens volmondig neen gezegd. De manier waarop de categorie wordt ingevuld, maakt of de categorie bij Tijdenig hoort.
2. Sommige categorieën behoren door hun inhoud wel zonder meer bij Tijdenig: zoals zingevingdimensie in Positieve Gezondheid (categorie 9) en het verbinden bij categorie 2, 6, 8 en 10. Alle andere categorieën worden iets voor Tijdenig, door de manier waarop een vraag gehoord wordt. De eigenheid van Tijdenig wordt dan duidelijk doordat men de vraag achter de vraag hoort. Als men achter de vraag naar ondersteuning bij het zoeken naar financiën, bestuursleden, vrijwilligers en huisvesting de vraag naar zingeving, identiteit, doelstelling e.d. hoort, wordt de vraag een vraag voor Tijdenig. Zo wordt de ondersteuning veel breder dan alleen materieel.
3. Het present zijn voor de presentiewerkers is een belangrijke leidraad. Er wordt een werkwijze duidelijk:
  - a. Liefdevol en zorgvuldig present zijn.
  - b. Luisteren.
  - c. Zien/horen van de eigenlijke vraag.
  - d. Probleemanalyse o.g.v. aansluiten en afstemmen
  - e. Ondersteunen bij vinden oplossing / vorm.
  - f. Ondersteunen bij verwezenlijking – of doorverwijzen. Finaliseren is daarbij van essentieel belangrijk.

4. De typische Tijdig-inhoud, de Katholieke Sociale Leer en zingeving, komt aan de orde als dit de vraag van de cliënt verheldert. In coaching, educatie en intervisie kan deze inhoud explicieter aan de orde komen.
5. In de komende tijd zal steeds duidelijker worden op welke vragen Tijdig in zal gaan en tegen welke vragen neen gezegd zal worden. De ja-vragen zullen direct of indirect gaan over onrecht, solidariteit, subsidiariteit, gemeenschap, zingeving en verbinding.
6. Tijdig heeft tijd te kort. Dat is ook een financiële kwestie. De aanwezige stakeholders raden aan voor de komende jaren ruim te vragen. Het bestuur zal een begroting maken voor de komende vier jaar en daarbij een balans zoeken tussen inkomsten via presentie werk, via projecten, en inkomsten via fondsen. Daarbij zal voor de laatste maanden van 2022 nog een overbrugging gevraagd worden.
7. Een goede website of nieuwsbrief is nodig voor de nodige communicatie.
8. Tot slot een mooie quote van een van de aanwezigen voor de toekomst:
"wees niet bang!"

*"Jullie, als kerk, hebben goud in handen.
Tegenwoordig betalen mensen veel geld
voor een coach of mindfulness training
of bezoeken een psycholoog.
Als jullie ergens mee zitten
of gemaakte fouten willen opbiechten,
dan is er altijd de mogelijkheid
om dit met een priester te bespreken.
Hij geeft dan tips en helpt je verder op weg.
En het is nog gratis ook.'
Deze uitspraak van een jonge bruid
heeft me aan het denken gezet.
Hoe kan ik mensen helpen
in het dagelijkse leven?"
Tonnie Engels, Gratis-coaching.nl*

KVKnummer
83017984

IBANnummer
NL38 RABO 0369 6472 62

CONTACT
E: info@stichtingtijdig.nl
W: stichtingtijdig.nl

Ons werkadres:
p/a Franciscus Huis Weert
Biest 43a
6001 AP Weert